

УНИВЕРСИТЕТ ЗА НАЦИОНАЛНО И СВЕТОВНО СТОПАНСТВО
КАТЕДРА „ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ И ТЕХНОЛОГИЧЕН ТРАНСФЕР“

УТВЪРЖДАВАМ,

ЗАМЕСТНИК - РЕКТОР ПО
НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ
И МЕЖДУНАРОДНО СЪТРУДНИЧЕСТВО: /п/

/ДОЦ. Д-Р МИХАИЛ МУСОВ/

ИЗПИТНА ПРОГРАМА

ЗА КОНКУРС ЗА ДОКТОРАНТУРА В УНСС

ПО СПЕЦИАЛНОСТ

ИКОНОМИКА И УПРАВЛЕНИЕ

(ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ ПО ОТРАСЛИ)

ПЪРВА ЧАСТ

/теми за провеждане на писмения изпит по специалността/

ПЪРВИ МОДУЛ

/изпитни теми за развиване на кандидат-докторантския изпит/

1. **Концепция за интелектуална собственост.** Обхват и съдържание на понятието “интелектуална собственост”. Индустриална собственост – обхват и съдържание. Художествена собственост – обхват и съдържание. Същност и основни принципи на закрила на интелектуалната собственост. Световна система и структури за закрила на интелектуалната собственост. Парижка конвенция за закрила на индустриалната собственост. Бернска конвенция за закрила на художествената собственост. Европейски регламенти и директиви в областта на интелектуалната собственост.
2. **Научно откритие.** Фундаментални и приложни научни изследвания. Откритие. Определение, съществени характеристики и използване на откритието. Женевски договор за международна регистрация на научните открития.
3. **Изобретение.** Същност и критерии за патентоспособност на изобретение. Процедура за издаване на патент. Патент за изобретение – същност и съдържание на изключителното право. Видове патенти. Патентоване в чужбина.
4. **Полезен модел.** Същност и критерии за регистрация. Процедура за издаване на свидетелство за полезен модел. Съдържание на изключителното право. Сравнителен анализ на полезния модел с изобретението.
5. **Промислен дизайн.** Същност и основания за регистрация на промишлен дизайн. Процедура по регистрация на промишления дизайн. Свидетелство за промишлен дизайн. Съдържание на изключителното право. Закрила на промишления дизайн в чужбина.
6. **Марка.** Същност и основания за регистрация на марка. Процедура за регистрация на марка. Свидетелство за регистрирана марка. Съдържание на изключителното право. Закрила на марката в чужбина.
7. **Географско означение.** Същност и видове. Наименование за произход – същност и характеристики. Географско указание – същност и характеристики. Закрила на географското означение в чужбина.
8. **Нелоялни бизнес практики и противодействие.** Нелоялни бизнес практики – същност и видове действия на нелоялна конкуренция. Организационни и правни средства за защита срещу нелоялна конкуренция.
9. **Други обекти на интелектуална собственост.** Топология на интегралните схеми. Селекционерски постижения. Традиционни знания. Същност и основни характеристики. Закрила на новите обекти като интелектуална собственост.
10. **Лицензионна търговия с обекти на индустриална собственост.** Възникване и развитие. Видове лицензии. Цена на лицензията - същност и методика за формиране. Форми и начини на изплащане на лицензионното възнаграждение. Същност, предимства и недостатъци. Лицензионна стратегия на развитие.
11. **Художествена собственост.** Произведенията на литературата и изкуството като обекти на художествена собственост. Автор и авторство. Неимуществени и

имуществени права - същност и характеристика. Международна система за закрила на художествената собственост. Европейски директиви в областта на художествената собственост. Национално законодателството.

12. **Бизнес с интелектуална собственост в индустрията.** Концепция и модели. Иновации, иновационни отрасли и иновационно развитие. Пазари и потребители. Характеристика и специфика на бизнеса с интелектуална собственост в конвенционалните, иновационни и нови индустриални отрасли. Тенденции и перспективи..
13. **Проучвания за интелектуална собственост в индустрията.** Проучвания за тенденции в научно-техническия прогрес в продуктово-технологична област. Проучвания за патентоспособност и патентна чистота. Проучвания за конкурентни позиции на фирми. Проучвания за целите на легално заимстване и бизнес развитие.
14. **Икономическа реализация на продуктови и технологични иновации, закриляни с патент за изобретение.** Иновационна стратегия за развитие, базирана на патенти. Патентен монопол, патентен пул и патентен трол. Предимства и риск. Стратегия за развитие и реализация на иновациите. Технологични паркове.
15. **Икономическа реализация на продуктови иновации, закриляни с полезен модел или промишлен дизайн.** Стратегия на иноватор и последовател. Стратегия на продуктови модификации. Предимства и риск. Стратегически варианти.
16. **Стратегия на лицензиране на обектите на интелектуална собственост, закрилящи иновации.** Икономическа обосновка и избор на контрагент. Стратегия на лицензионно проникване. Стратегия на научно и промишлено коопериране.
17. **Прехвърляне на изключителното право за обекти на индустриална собственост, закрилящи иновации.** Продажба на патент или свидетелство – основни характеристики и тенденции. Същност и сравнение с лицензиране на обекти на индустриална собственост, закрилящи иновации. Икономически изгоди.
18. **Интелектуална собственост и конкурентоспособност на индустрията.** Конкурентоспособност чрез иновации. Конкурентоспособност чрез лицензионно развитие. Конкурентоспособност чрез легално заимстване. Възможности, предимства и недостатъци. Риск и противодействие на риска.
19. **Интелектуалната собственост като бизнес актив.** Заприходяване на обектите на интелектуалната собственост. Интелектуалната собственост като фактор в условия на търговска несъстоятелност, при кредитиране и като обект на обезпечение и особен залог на индустриалната фирма.
20. **Оценка на интелектуалната собственост като бизнес актив.** Подходи и методи за формиране на пазарна оценка на интелектуалната собственост. Стойност и пазарна оценка на обекти на интелектуална собственост в индустрията. Мониторинг и актуализиране на оценката на интелектуална собственост на индустриалната фирма.

ВТОРИ МОДУЛ

/примерни теми за есе за кандидат-докторантския изпит по специалността/

1. Фундаментални и приложни изследвания. Резултати. Икономически аспекти.
2. Собствени проучвания и иновации срещу придобиване на лицензии. Икономическа обосновка. Предимства и недостатъци.
3. Конкурентоспособност чрез иновации. Жизнен цикъл на иновациите. Подходи и стратегически варианти.
4. Европейски патент – настояще и бъдеще. Предимства и недостатъци за притежателя на европейски патент.
5. Копиране, имитация, интелектуално пиратство. Същност и разграничение. Подходи и начини за противодействие.

ВТОРА ЧАСТ

/информация за провеждане на писмения изпит по специалността/

Конкурсният изпит по специалността се състои от две части - писмен и устен с отделни оценки по двете части.

Писменият изпит включва два модула:

- първи модул - развиване на тема от изпитната програма;
- втори модул - написване на есе по конкретна тема.

Писменият изпит е с продължителност четири астрономични часа общо за двата модула.

Темата, която ще се развива по първия модул и темата за написването на есе по втория модул на писмения изпит се определят на случаен принцип чрез изтеглянето им в деня на изпита от кандидат-докторант измежду подготвени изпитни теми.

Препоръчително е, изтеглената тема по първия модул на писмения изпит да се развие в следната структура:

- увод, в който се представя тематичния проблем, основните положения и актуалните проблеми, свързани с него;
- изложение, в което се развива темата на основата на: същност и обхват на проблема, исторически анализ, съвременни реалности, основни източници на информация и становища на водещи специалисти, сравнителни анализи на избрана база, актуални проблеми, реални примери и други елементи, обусловени от конкретната тема;
- заключение, в което се прави обобщение по темата, с изводи и с аргументирана лична позиция по изведените проблеми и виждания за тяхното решаване.

Оценяването на развитата тема се извършва на основата на преценка на членовете на изпитната комисия за:

- притежаването и представянето на базисни теоретични знания;
- способностите за систематизирано и логично изложение;
- познаването на специалната литература и позициите на водещи специалисти;
- уменията за аналитично и конструктивно-критично мислене;
- боравенето с понятийния апарат;
- езиковата култура и др.

Препоръчително е, есето по изтеглената тема от втория модул на писмения изпит да се представи в следната структура:

- увод, в който се обосновава актуалността и значимостта на проблема, поставен с темата;
- изложение, в което се разгръща проблема, поставен в темата чрез разкриване на неговата същност, породилите го причини, формите на проявление, различни виждания за неговото решаване със силните и слабите им страни, проекциите му в бъдеще и други елементи, предпоставени от конкретната тема;

- заключение, в което се правят изводи по направеното изложение, представят се лични позиции и предложения за решаване на изведените проблеми.

Оценяването на есето се извършва на основата на преценка на членовете на изпитната комисия за:

- степента на познаване на проблема, поставен с темата;
- оригиналност в конструирането на изложението и на използваните похвати;
- логичност, последователност и пълнота в разгръщането на проблема, поставен с темата;
- уменията за точно, ясно и достоверно изложение на съществуващото на проблема, поставен в темата;
- способностите за системен, аналитичен и критичен подход в представянето на проблема, поставен в темата;
- компетентностите за практическо прилагане на теоретичните знания при идентифицирането и решаването на реален проблем и други, в зависимост от темата на есето.

До усетен изпит по специалността се допускат само тези кандидат-докторанти, които са получили на писмения изпит от двата модула оценка не по-ниска от Мн. Добър (4,50).

Устният изпит се провежда чрез въпроси и отговори по темите от двата модула на писмения изпит.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Борисов, Б. 2008 г., Интелектуална собственост на индустриалната фирма, УИ "Стопанство", С.
2. Борисов, Б., Вл. Борисова, 2015 г., Интелектуална собственост, ИК „Стопанство“, С.
3. Борисов, Б., 2014, Методика за патентни проучвания, УИ „Стопанство“, С.
4. Борисова, Вл., 2009, Творческа икономика, културни индустрии и интелектуална собственост", УИ "Стопанство", С.
5. Борисова, Вл., "2007, Традиционните знания като интелектуална собственост", УИ "Стопанство", С.
6. Маркова, М., 2010, Дизайн мениджмънт", УИ "Стопанство", С.
7. Цакова, В., 2009, Произведенията на науката като интелектуална собственост", УИ "Стопанство", С.
8. Idris, K., 2003, Intellectual property—a power tool for economic growth, WIPO, Geneva
9. WIPO Intellectual Property Handbook, 2008, Geneva
10. Законови и подзаконови нормативни актове в областта на изобретения, полезни модели, промишлен дизайн, марки и географски означения, сортове растения и породи животни, авторско право и сродните му права.

Ръководител Катедра
„ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОБСТВЕНОСТ
И ТЕХНОЛОГИЧЕН ТРАНСФЕР“: /п/